

Taigaklapekster?

in de Amsterdamse Waterleidingduinen

De Klapekster (Lanius excubitor) is als broedvogel al zo'n 20 jaar verdwenen in Nederland, maar als wintergast is deze mooie soort hier gelukkig nog te zien. Het aantal wintergasten neemt helaas ook af, maar voorlopig keert er elke winter nog minimaal één individu terug in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Vooral het gebied rondom de Zwanepas is een favoriet winterterritorium voor de soort en de afgelopen jaren was hier elke winter een individu te bekijken. Deze winter overwintert hier ook een Klapekster, maar dit jaar krijgt de vogel meer bekijks dan anders...

■ Lars Buckx

Tijdens onze excursiesrondes in de Amsterdamse Waterleidingduinen lopen Arjan Dwarshuis en ik standaard langs de Zwanepas om daar de Krooneenden en uiteraard ook de Klapekster te bekijken. Bij Arjan viel de Klapekster bij de Zwanepas dit jaar extra op door het lichte verenkleed en ik zag de bewuste vogel in vlucht waarbij mij een grote witte vleugelvlek opviel. De vogel deed me op basis van het vleugelpatroon denken aan de Klapeksters die ik in Georgië zag, de ondersoort Taigaklapekster (*Lanius excubitor homeyeri*).

De Taigaklapekster is een broedvogel van Zuidoost-Rusland tot in Oost-Europa. Deze ondersoort overwint in Zuidoost-Europa en Zuidwest-Azië rond de Kaspische Zee en is niet de te verwachten ondersoort in Nederland. In principe komen Klapeksters vanuit Scandinavië, de nominaat, in ons land overwinteren.

Bij de vogel van de Zwanepas doet het lichte kleed in combinatie met de vleugelvlek toch de oostelijke ondersoort suggereren. Het betreft in ieder geval, op basis van de kleedkenmerken, een ander individu dan de Klapekster die de afgelopen jaren bij de Zwanepas overwinterde. Dit is al een inte-

ressant feit op zich! Blijkbaar is de omgeving van de Zwanepas een mooie plek voor Klapeksters.

Na een literatuurstudie kwamen Arjan en ik beiden tot de conclusie dat het erg lastig is om de ondersoort op basis van foto's met zekerheid vast te stellen. Het liefst zouden we het staartpatroon en met name de basis van de staartpennen willen bekijken. Iets dat eigenlijk niet in het veld te beoordelen is, maar wat wel erg interessant zou zijn om te weten te komen! Zouden we de vogel misschien kunnen vangen?

We besloten vogelringer Vincent van der Spek, die hiervoor een speciale vergunning van het Vogeltrekstation heeft, te benaderen en onze vogel voor te leggen. Hoe meer we ons in de vogel verdiepten, hoe interessanter de vogel werd. De Klapekster vertoont veel kenmerken van de oostelijke ondersoort en die is nooit eerder met zekerheid in Nederland vastgesteld. We besloten een vangactie op poten te zetten, om onze vragen te beantwoorden, omdat enkele belangrijke kenmerken nauwelijks tot niet in het veld op foto vast te leggen zijn.

Mogelijke **TAIGAKLAPEKSTER** Foto: Lars Buckx

Met toestemming van de terreinbeheerder en met extra hulp van de ringers Rinse van der Vliet en Jort Verhulst, bewapend met enkele klapnetjes, trokken we op 5 januari 2024 in de vroege ochtend het duingebied in. We wilden deze actie opzetten voordat de voorspelde koude zou invallen. We gingen zeer behoedzaam te werk en slaagden hierdoor de vogel te vangen. De vogel werd van een ring voorzien, gemeten, gewogen en vooral goed bekeken en gefotografeerd. Wat we in de literatuur hadden gelezen over de Taigaklaapekster komt erg goed overeen

met de kleedkenmerken van de AWD-vogel. Deze lijkt dus aan de bekende kenmerken van Taigaklaapekster te voldoen!

De vogel werd snel weer losgelaten en keerde terug naar zijn vaste struik bij de Zwaneplas. Wij konden met de nieuw verkregen informatie en documentatie verder aan de studie. De combinatie van kenmerken, waaronder de grote witte vlek op de handpennen en met name de armpennen, lijkt de nominatie en andere ondersoorten uit te sluiten en onze determinatie van Taigaklaapekster

Mogelijke **TAIGAKLAPEKSTER** Foto: Lars Buckx

te bevestigen. Daarnaast past het staartpatroon, met een witte staartbasis en geheel witte buitenste staartpenen in combinatie met een witte stuit, ook goed op Taigaklaapekster. Zie hiervoor ook de foto's.

De vogel werd via verschillende kanalen gemeld en wordt, op het moment van schrijven (eind januari), druk bezocht in het duingebied. De afgelopen weken zijn er honderden vogelaars op pad geweest om deze intrigerende Klaapekster te bekijken in de Amsterdamse Waterleidingduinen. Hierbij komen helaas sommige vogelaars en vooral fotografen iets te dicht in de buurt van deze schuwe vogel, dus bij deze een oproep om vooral op afstand te blijven om van de vogel te genieten zoals velen doen.

Gelukkig wordt de vogel ook regelmatig gefotografeerd met een sappige woelmuis

als prooi en zelfs een Goudhaantje werd verschalkt. De vogel lijkt de winter goed door te komen!

Inmiddels is er een interessante discussie, zowel nationaal als internationaal, op gang gekomen wat betreft de determinatie. Het is een uitdagende case waarbij we vooral beseffen dat er nog veel te leren is over Klaapeksters en de variatie in verenkleed en ondersoorten. De meeste experts zijn het er, tot op heden, over eens dat de kleedkenmerken het beste passen op een Taigaklaapekster.